

FN-forbundets Nyhedsbrev

Årgang 5, nr. 1
februar 2010

Indhold i dette nummer:

NYT fra FN-forbundet	2
Leder: Danmarks FN-ambassadør har nøglepost forud for næste 2015-topmøde.....	3
Næsten alle børnene i de afviste irakiske familier fra Brorsons Kirke havde alvorlige psykiske skader.....	6
Gigantiske opgaver for FN i Haiti.....	11
FN's Congo-styrke sidder fast i borgerkrigens hængedynd	14
RAPPORTER, UDREDNINGER, EVALUERINGER ved Henrik Døcker	16
INTERNATIONALT OVERBLIK ved Henrik Døcker	19

Deadline for stof til næste nummer af Nyhedsbrevet 12. april 2010.

Udgivet af FN-forbundet, Store Kongensgade 36, 4.th., 1264 København K, www.una.dk,
e-mail: fnforbundet@una.dk, ISSN: 1901-645X
Redaktion: Anni Herfort Andersen, Henrik Døcker, Hanne Steinmeier og Jørgen Estrup
(ansvarshavende)

NYT fra FN-forbundet

Landsmøde 2010

FN-forbundets landsmøde 2010 bliver afholdt lørdag den 30. og søndag den 31. oktober i Kulturhuset Indre By, Charlotte Ammundsens Plads 3, 1359 København K. Sæt kryds i kalenderen!

Facebook fanside

FN-forbundets gruppe på Facebook er blevet erstattet af en fanside. Det er mere hensigtsmæssigt at have en fanside, og vi opfordrer medlemmer af gruppen

til at blive medlem af fansiden i stedet. Gruppen vil blive nedlagt inden for kort tid. Samtidig vil vi opfordre alle, der endnu ikke er medlem af fansiden, til at blive medlem, for her finder du information om events og arrangementer, relevante links og ikke mindst har du mulighed for at komme i kontakt med andre medlemmer over hele landet. Fansiden er medlemmernes side, og det står alle frit for at uploade relevant information og links, starte diskussioner, stille spørgsmål eller finde ligesindede i dit nærområde. Rigtig god fornøjelse med din nye FN-forbunds-fanside.

Leder: Danmarks FN-ambassadør har nøglepost forud for næste 2015-topmøde

---

Egentlig er det en gammel nyhed, men det gør den jo ikke mindre vigtig: I begyndelsen af februar opdagede pressen, at Danmark skal spille en ledende rolle i forberedelsen af det kommende topmøde om FN's 2015 Mål, der afholdes i New York den 20.-22. september. En udlægning af forhandlingsleder-rollen har været, at det skulle være et udtryk for anerkendelse af Danmarks håndtering af COP15 i december.

Udover det absurde i den påstand, så stemmer kronologien heller ikke, da udpegningen fandt sted i oktober 2009. Yderligere er der den spidsfindighed, at det ikke er Danmark som sådan, der er udpeget. Det er Danmarks FN-ambassadør Carsten Stauer, der er udnævnt som forhandlingsleder for forberedelserne af FN-topmødet, sammen med Senegals ambassadør.

I skyggen af COP15 (som sidste udgave af FN-forbundets Nyhedsbrev kiggede nærmere på), blev det første skridt i processen taget i december, hvor selve rammerne for topmødet blev afklaret. Nu er det bare substansforhandlingerne, der skal klares, som gerne skulle munde ud i et forslag til arbejdsplan og et resolutionsudkast.

Det er her, Danmark igen kan ende på øretævernes holdeplads – men et forløb og en kulmination, som den vi så i forbindelse med COP15, er utænkelig. For

det første må man formode, vi har lært af COP'en, men afgørende er, at det er en anden, mere velkendt og traditionel proces, med professionelle diplomater i spidsen, der foregår på et højere niveau i FN-systemet. Hvor COP15 var en partskonference med en topmøde-del, som var en del af forhandlingerne under klima-rammekonvention, så er 2015-topmødet direkte koblet til et af de højeste niveauer i FN: FN's generalforsamling, som indledes dagen efter topmødet.

Proceduremæssigt vil man særligt i forbindelse med topmøder søge at opnå så stor fælles enighed som muligt, dvs. konsensus; det gjorde man også et forsøg på op til COP15's topmødedel. Formelt er der en afgørende forskel i afstemningsreglerne mellem FN's generalforsamling og COP15. Under COP15's åbningsdag var der et lille intermezzo, der for de fleste gik nærmest upåagtet hen. I lighed med tidligere COP'er var der stadig lande, herunder Papua Ny Guinea, der ønskede forretningsordenens paragraf 42 afklaret, så man kunne have foretaget afstemninger efter kvalificeret flertal frem for konsensus. Dette ønske blev ikke efterkommet. Særligt dette aspekt er efterfølgende brugt af FN-skeptikere som eksempel på FN's inkompetence.

Fordele og ulemper ved konsensusprincippet kan diskuteres. Nogle debattører hævder, at konsensus kan beskytte de mindste og mest sårbare ø-stater mod at blive kørt over; omvendt giver det bl.a. de olieproducerende lande vortoret. I FN's generalforsamling undgår vi i det mindste den diskussion; her benytter medlemslandene flertalsafstemning - nogen gange simpelt flertal, andre gange kvalificeret flertal (dvs. 2/3-deles flertal).

En af de gode effekter af at afholde et 2015-topmøde i 2010 er, at vi kan sætte prioriteterne lidt mere klart. Klimaudfordringerne skal løses, men det var alligevel besynderligt, at alle andre problemstillinger sidste år skulle underordnes klima og passes ind i en klimadagsorden.

Med en overordnet tilgang til verdens sammenhængende problemer, ved at benytte FN's 2015 Mål, sikrer vi, at spørgsmålet om klima fastholdes på dagsordenen (som en del af mål 7 om at sikre udviklingen mod et bæredygtigt miljø), samtidig med at det er en overordnet tilgang til at løse udviklingsproblemerne der står i fokus. I en tale den 21. december fremhævede FN's generalsekretær, Ban Ki-moon, at topmødet vil blive en afgørende mulighed for at fordoble vores indsats for at opnå målene, i lyset af de foreløbigt blandede resultater og de nye kriser, der truer den globale indsats mod at halvere verdens fattigdom i 2015.

Danske NGO'er, inkl. FN-forbundet, har arbejdet med 2015 Målene siden deres tilblivelse. I anledning af topmødet gennemfører vi i fællesskab en landsomfattende 2015-kampagne, der skal kulminere i august-september. Baggrunden for initiativet er, at flere undersøgelser viser en voksende skepsis i den danske befolkning over for u-landssamarbejdet. Det fik i 2008 NGO-forum til at tage initiativ til en oplysningskampagne, som kan øge den folkelige forståelse og opbakning til udryddelse af global fattigdom og til dansk udviklingsbistand.

Hvorfor har Danmark så fået formandskabet? International chef i Folkekirken Nødhjælp Christian Friis Bach mener, at det er som anerkendelse dels for, at den danske u-landsbistand stadig er høj, dels af, at den danske bistandsminister, Ulla Tørnæs, har ført en aktiv kampagne for at få løst et af 2015 Målene - det om kvinders ligestilling.

Der skal dog mere til, end at formandslandet er den mindste af mange onder. Der skal også mere til under topmødet end at industrilandene lover øgede økonomiske overførsler nu-og-her. Alt for tit har vi set manglende målopfyldelser trods løfter om det samme; alt for tit sker ekstraordinære tiltag på bekostning af den langsigtede indsats; alt for tit skjuler fokus på bistand de mere grundlæggende handels-forhold.

Dertil er det uklart hvad Danmarks igangværende revision af den officielle bistandsstrategi vil føre til; et øget fo-

kus på privatsektor-programmer på bekostning af den multilaterale bistand vil være et helt forkert signal op til topmødet.

Torleif Jonasson, næstformand i FN-forbundet

Næsten alle børnene i de afviste irakiske familier fra Brorsons Kirke havde alvorlige psykiske skader

---

Af Bente Rich

Siden den 11. januar 2010 har der i medierne været nogen debat om en undersøgelse af psykisk helbred hos afviste irakiske børnefamilier i udsendelsesposition. Da debatten er præget af den voldsomme politisering af udlændingeområdet, kan det være svært at gennemskue, hvad undersøgelsen har bidraget med af ny viden om disse menneskers psykiske helbred, hvorfor baggrund for og indhold af undersøgelsen kort skal gennemgås her. Det giver desuden læseren en mulighed for at perspektivere omsorgen for asylsøgende børn til intentionen i FN's Børnekonvention.

Baggrund for undersøgelsen

Sommeren 2009 meddelte integrationsministeren, at man efter aftale med de irakiske myndigheder ville påbegynde udsendelsen af afviste irakiske asylansøgere. Som en konsekvens deraf søgte en gruppe af disse afviste irakere kirkeasyl i Brorsons Kirke i København. I den anledning spurgte to børneorganisationer, *Børns Vilkår* og *Børnerådet*, integrationsminister Birthe Rønn Hornbech om, hvorvidt der forelå en børnesagkyndig undersøgelse af børnene.

Dette kom en gruppe børne- og ungdomspsykiatere og psykiatere for øre. Da medlemmer af denne gruppe tidli-

gere – ved en undersøgelse af seks asylfamilier i 2007 – havde påvist svære psykiske sygdomme hos såvel børn som forældre, og ved en efterundersøgelse to år senere erfarede, at lidelserne fortsat var omfattende, besluttede man at tilbyde disse irakiske familier en undersøgelse af børnene og de mest medtagne mødre som en humanitær indsats.

Metode

Vi fik ved henvendelse til et par medlemmer af bevægelsen Bedsteforældre for Asyl, hvorfra adskillige havde kontakt til asylansøgerne og deres hjælpere, et overblik over, hvor mange børn der var tale om. Det viste sig, at der var identificeret i alt 21 børn i ni familier. Nogle opholdt sig i kirken, mens andre fortsat opholdt sig i asylcentre eller dertil knyttede boliger. Undervejs i undersøgelsesfasen blev kirken ryddet af politiet, som fængslede flere fædre i Ellebæk-fængslet ved Sandholmlejren.

Mødre og børn flygtede under politiaktionen grædende i nattøj og på bare fødder ud i kvarteret, hvor tilstedeværende vidner til politiaktionen hjalp dem videre. De kom til at føre en meget belastende tilværelse i konstant angst for at blive opdaget og udsendt. Det lykkedes os børne- og ungdomspsykiatere og psykiatere at finde frem til dem og at gennemføre undersøgel-

serne. Disse er udført efter samme professionelle normer, som anvendes i speciallægepraksis. Det lykkedes at undersøge samtlige under 18 år samt en del af de mest medtagne mødre og et par søskende over 18 år. Det var desværre ikke muligt at dække behovet hos samtlige voksne, som havde brug for og ønskede at blive udredt af en psykiater.

Undersøgelsesresultaterne blev sammenfattet i speciallægeerklæringer, der blev afleveret til familierne eller efter familiens ønske sendt til deres advokat. Familierne, som i de fleste tilfælde efterhånden vendte tilbage til Dansk Røde Kors' asylcentre, ofte på vores opfordring, da de kun derved kunne gøre sig håb om at modtage den nødvendige behandling og få genoptaget sagerne hos udlændingemyndighederne, burde således i dag være i en situation, hvor de kan få tildelt behandlingen. Dette forudsætter dog, at sundhedspersonale ved centrene iværksætter behandlingen.

Formentlig er disse erklæringer i dag alle videresendt til Integrationsministeriet til sagsbehandling der, men det har vi ikke fulgt op på. Ministeriet har den praksis, at man alene vil lægge lægelige udtalelser til grund for en vurdering af ansøgninger om humanitært ophold, og dette behov burde hermed være dækket for disse børns sagsbehandling. Undersøgelserne er sammenfattet i en rapport, som har kunnet læses på onlinenudgaven af "Ugeskrift for Læger" af 11. januar 2010. I papirudgaven af samme nummer blev en af undersøger-

ne, speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri Lene Lier, interviewet om resultaterne, som afstedkom nogen debat i medierne.

Børnenes baggrund

13 børn var født i hjemlandet under krigen, havde oplevet flugten under belastende omstændigheder til – for nogle vedkommende rigtigt mange år – i skiftende danske asylcentre med konstante tab af relationer og med forældre, der blev tiltagende præget af håbløshed og magtesløshed. De øvrige otte børn er født i Danmark af mødre, der alle inden og efter børnenes fødsel har været psykisk belastede med depressioner og posttraumatiske symptomer. Kun to af børnene er under opholdet i asylcentre blevet henvist til en børne- og ungdomspsykiatrisk undersøgelse, og begge er fortsat i behandling.

Resultater

Af hensyn til familiernes anonymitet, beskrives børnene gruppevis med de for aldersgruppen mest fremtrædende psykiske forstyrrelser.

Fire børn i alderen 0-2år:

Kun et barn var næsten alderssvarende udviklet.

De øvrige tre viste alle et spektrum af udviklingsforstyrrelser, som karakteristisk ses hos spæd- og småbørn præget af utryk social udvikling. Ingen var alderssvarende udviklet mht. færdigheder. Især den sociale og før-sproglige udvikling var påvirket. Alle tre havde alvorlige problemer omkring basale

funktioner i form af spisevægring og afbrudt søvn. Der sås alvorlige problemer med opmærksomhed, herunder at fastholde fokus og socialt stimulerende aktiviteter.

Socialt var alle tre præget af utrygge/disorganiserede tilknytningsmønstre. Børnenes udviklingsprofil og sociale-sproglige vanskeligheder svarede til de vanskeligheder, der ses hos børn, hvis mødre fra børnenes fødsel har lidt af alvorlige depressioner eller sygdomme indenfor det skizofrene spektrum. Herudover frembød børnene symptomer på kronisk stress mht. regulering af spisning, søvnrytme og opmærksomhed.

To børn i alderen 3-5 år:

Børnene blev beskrevet som nervøse og vanskelige børn. Begges sociale udvikling var præget af angst for separation, vagtsomhed i forhold til omgivelserne, behov for konstant opmærksomhed og tilfredsstillelse af egne behov. Et barn havde en forsinket sprogudvikling. Følelsesmæssigt og adfærdsmæssigt var begge affektlabile med en lav frustrationsstærkel og aggressive udbrud. Begge var præget af tristhed og ængstelse. De havde søvnproblemer i form af mareridt og afbrudt søvn eller indsovningsvanskeligheder. Begge havde påvirket appetit. Begge frembød vanskeligheder mht. opmærksomhed, hukommelse og planlægning.

To børn i alderen 6-8 år:

Disse to havde forskellige alvorlige vanskeligheder, det ene i form af psy-

kotiske symptomer – det andet var præget af separationsangst og selvdestruktive symptomer.

To børn i alderen 9-11 år:

Begge var præget af depressive symptomer og angst. Begge havde følelsesmæssige forstyrrelser, betydelige søvnforstyrrelser og psykosomatiske symptomer.

Seks børn i alderen 12-14 år:

De tidligere symptomer sås i denne gruppe forstærkede og konstant til stede. Børnenes depressive symptomer var mere gennemgribende, og de var præget af angst og var socialt tilbagetrukne. Børnenes intellektuelle funktioner var påvirkede med koncentrationsforstyrrelser og skolevanskeligheder. Hertil kommer søvnforstyrrelser med mareridt, psykosomatiske symptomer og for to af dem et bekymrende vægttab på kort tid.

Fem børn i alderen 15-18 år:

Her så man klassiske psykiatiske sygdomme inden for det affektive spektrum. Alle havde alvorlige depressive symptomer og gav udtryk for håbløshed – og havde overvejelser om selvmord. Et barn havde selvmordsimpulser, et andet havde forsøgt at tage sit eget liv. De var angste, havde søvnforstyrrelser og koncentrationsvanskeligheder. To havde selvskadende adfærd. Et barn hørte stemmer.

Konklusion

Den børne- og ungdomspsykiatriske undersøgelse af de 21 irakiske børn vi-

ste hos de 20 omfattende behandlingskrævende forstyrrelser i deres psykiske helbred. Forstyrrelserne tager til med alderen.

Dette er den første danske kliniske undersøgelse af en gruppe asylsøgende børn, der står foran udsendelse til et land uden de behandlingsmuligheder, vi har. Der er tidligere foretaget en screening af børn i det danske asylsystem ved spørgeskemaer til pædagoger, lærere og de ældste børn, og også der viste et bekymrende stort tal sig at have det psykisk dårligt. Vores undersøgelse dokumenterer imidlertid det enkelte barns tilstand og behandlingsbehov.

Børnenes tilstand er umiddelbart forklarlig ud fra følgerne af fagligt velbeskrevne stresstilstande, som en langvarig og invaliderende tilstand, der vil medføre følelsesmæssige og indlæringsmæssige svære problemer.

Hos voksne rammer den traumatiserende virkning en udviklet personlighed – hos barnet en organisme i udvikling. I disse familier udsættes børnene for et ”dobbelt afhængigheds/påvirkningsforhold”, idet børnene er afhængige af de psykiske reaktioner, langvarigt stressede forældre møder dem med og dertil det pres, der følger med de livsvilkår, børnene selv er underlagt.

Der er grund til at frygte, at neurofysiologiske følger af vedvarende stress i en organisme i udvikling i form af ændringer i nerveceller og stresshormon-

niveau vil have vidtrækkende følger for barnets fremtidige helbred.

Undersøgelsen bør give anledning til børnesagkyndige overvejelser om, hvorledes disse børn bedst rehabiliteres, samt om, hvorvidt andre asylsøgende børn er lige så medtagne og behandlingstrængende. Børn fra asylcentre henvises i meget mindre omfang til børne- og ungdomspsykiatriske undersøgelser end børn uden for asylcentre.

Desuden bør undersøgelsen give anledning til overvejelser om, hvorledes samfundet forebygger udvikling af lignende alvorlige skader i fremtiden. Samfundet har principielt samme forpligtelser til at drage omsorg for disse børn som for ethvert andet barn i Danmark.

FN's Børnekonvention

Mange læsere af dette nyhedsbrev gør sig sikkert overvejelser om, hvorvidt vores behandling af disse børnefamilier og overvågning af børnenes trivsel er i overensstemmelse med intentionen i FN's Børnekonvention. Til disse overvejelser vil jeg citere et par artikler, som forekommer relevante her, og så overlade refleksionerne til læseren:

Artikel 22: Deltagerstaterne anerkender barnets ret til at nyde den højest opnåelige sundhedstilstand, adgang til at få sygdomsbehandling og genoprettelse af helbredet. Deltagende stater skal stræbe mod at sikre, at intet barn fratages sin ret til adgang til at opnå sådan behandling og pleje.

Artikel 39: Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at fremme fysisk og psykisk helbredelse og resocialisering af et barn, der har været udsat for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug, tortur eller anden form for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf eller væbnede kon-

flikter. Sådan helbredelse og resocialisering skal finde sted i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed.

Bente Rich er speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri og medlem af FN-forbundets bestyrelse

Gigantiske opgaver for FN i Haiti

**De er der alle sammen: UNDP,
WFP, FAO, UNESCO osv.
(Situationen pr. 10. februar 2010)**

Af Henrik Døcker

Selv garvede nødhjælpsfolk i og uden for FN-systemet er overvældet over alle de opgaver, der er at løse efter det forfærdende jordskælv tæt ved Haitis hovedstad Port-au-Prince den 12. januar. At det tog mellem én og to uger at få organiseret et apparat til at fordele hjælpen har undret nogle, men ødelæggelserne var så voldsomme, at hjælperne fra udlandet skulle have så at sige *alt* med udefra.

I skrivende stund er det nok for tidligt at forudskikke om f.eks. Port-au-Prince skal "flytte", altså anlægges et helt andet sted og hvor lang tid der vil gå, før end samfundsforholdene bare er nogenlunde normale. Særlig velfungerende har det jo aldrig været i Haiti, den fattigste stat på den vestlige halvkugle.

UNDP, FN's Udviklingsprogram, kan oplyse, at 1.237.077 har mistet deres hjem som følge af jordskælvet. Til afhjælpning heraf har UNDP uddelt telte eller presenninger til 272.000 personer. WFP, Verdensfødevareprogrammet, har uddelt to ugers madrationer til 1,1 mio. mennesker i Port-au-Prince, men fødevaresituationen i landdistrikterne og op til grænsen til Den Dominikanske

Republik er også prekær og endnu ikke afhjulpet.

WFP har oprettet 16 distributionscentre, uden at det har kunnet hindre, at nogle haitianere har hamstret madkuponer (værdi: 25 kg ris) med henblik på siden hen at sælge disse. Det er hensigten at komme op på at uddele så mange som 20.000 rationer om dagen. Det er først og fremmest kvinder, som modtager kuponer, fordi erfaringen viser, at de ved hjælp af disse har mere omsorg for børnene end fædrene! Den enlige mand eller far bliver dog ikke ladet i stikken forsikrer direktøren for WFP's nordiske kontor Erika Jørgensen.

WFP's partnere, CARE, ADRA (Adventisternes Udviklings- og Nødhjælpsagentur) CRS (Den katolske Rednings-tjeneste), ACTED (Organisationen for teknisk udviklingssamarbejde), Red Barnet m.fl., nyder godt af WFP's indsats for at skabe et kommunikationsnet, først og fremmest telefon- og internetforbindelser, som blev ødelagt under jordskælvet. WFP vil endvidere indrette et hotelskib i Port-au-Princes havn til at huse omkring 200 nødhjælpsarbejdere.

FN har ansat omkring 100.000 haitianere i det såkaldte *Cash for Work*-program, hvor de for en dagsløn på 25-30 kr. deltager i oprydning i den uendelige mængde af murbrokker og den nød-

vendige genopbygning. Det er til dato bekræftet at 212.000 personer omkom i forbindelse med jordskælvet og at 300.000 er kvæstede. 467.700 personer har forladt hovedstaden.

UNESCO, særorganisationen for undervisning, videnskab og kultur, har opgjort, at kun 85 af de 1500 skoler, organisationens repræsentanter har besøgt i Haitis værst ramte områder, er uskadte. Særlig Brasilien, Bulgarien, Israel og Norge har givet løfter om finansiel hjælp til skolegenopbygning. UNESCO vil inddrage særlige pædagogiske hjælpemidler til gavn for haitianske lærere, der skal håndtere traumatiserede elever efter jordskælvet.

Også de haitianske undervisningsmyndigheder har behov for assistance, genhusning, inventar og meget andet, som gik til under jordskælvet. WFP planlægger at genoptage skolebespisningsprogrammer, som eksisterede før jordskælvet. For i det hele taget at få nødhjælpsforsyninger frem har WFP åbnet særlige 'korridorer', dvs. ryddet veje på vigtige strækninger, således at forsyninger fra f.eks. Port-au-Princes havn og lufthavn samt fra nabostaten Den Dominikanske Republik kan nå frem til de nødstedte, herunder lager- og pakhuse og fordelingsstationer. Sammen med USA's hær og luftfartsmyndighederne har WFP også taget hånd om de logistiske opgaver i forbindelse med losning af nødhjælpsforsyninger. Et mindre antal helikoptere er taget i brug for at bringe hjælp frem til vanskeligt tilgængelige steder.

WFP har også været nødsaget til så at sige "at hjælpe sig selv", dvs. at skaffe sig ny lagerplads til sine forsyninger, eftersom de hidtidige lagre var blevet kraftigt beskadiget af jordskælvet. Før jordskælvet beskæftigede WFP 216 haitianere og folk af andre nationaliteter, men nu er der kommet yderligere 100 ikke-haitianere til udefra, men andre 50 arbejder fra Den Dominikanske Republik.

Ødelæggelserne har været så enorme, at mange behov ikke umiddelbart kan dækkes trods massiv udefra kommende hjælp. FN mener således bl.a., at der skal anlægges 18.000 latriner, og at der skal gøres noget særligt for de 17.500 børn, der skønnes at være fejl- eller underernærede. Ikke på én gang men i løbet af kortere tid skal flest mulig haitianerne forsynes med støvler, handsker, hakker og økser, så der kan blive sat fart i oprydningen i ruinerne. Der er udkastet planer om at få så mange som 100.000 arbejdere ud på gaderne.

FAO vil forsøge at gøre en indsats for de mange landbrug, der er blevet hårdt ramt bl.a. ved ødelæggelse af både afgrøder, bygninger, veje, landbrugsmaskiner og kanaler. En planlagt forårshøst skriver sig for 60 pct. af landets høst. Meget af den kan ikke reddes.

I alt 25.000 bygninger i erhvervssektoren er ødelagte, og 60 mio. kubikmeter ruiner skal fjernes.

Dertil kommer tabet af millioner af optegnelser af officiel art, hvoriblandt lånedokumenter – særlig prekært at skul-

le undvære. F.eks. hvordan det forholdt sig i mellemværendet mellem de nord-amerikanske bank, der på Haitis Banks vegne styrede økonomien, da staten reelt var besat af militæret og i realiteten under amerikanske administration. En værre bekymring er de 5000 fanger, deraf en del hårdt belastede, der und-

veg da Port-au-Princes fængsel rantes af jordskælvet.

FN har appelleret om ca. tre milliarder kr. til sine nødhjælpsoperationer i Haiti.

FN's Congo-styrke sidder fast i borgerkrigens hængedynd

Fik senest kun forlænget sit mandat for fem måneder

Af Henrik Døcker

FN's største fredsbevarende styrke - den til Congo (ONUC) - fik kort før nytår af Sikkerhedsrådet forlænget sit mandat, men denne gang kun med fem måneder. Spørgsmålet er om der efterhånden er stemning for at mandatet burde udløbe? Måske mest et retorisk spørgsmål, for kan verdenssamfundet virkelig tillade sig sådan at "sænke kården" og erkende et fuldstændigt nederlag for de smukke fredsønsker og den lange, seje indsats mod voldskulturen i denne del af Afrika?

Uheldigt at FN bliver identificeret med den ene part i en konflikt

Det er dog en udbredt opfattelse, at ONUC har været en fiasko. Styrken - i dag op mod 20.000 mand - formeredes for ti år siden og koster 1 milliard \$ (5.27 mia.kr.) om året. Ifølge de seneste efterretninger bistår FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) aktuelt omkring 100.000 civile, der i de sidste par måneder er flygtet fra Øst-Congo, hvor kampene raser mellem hutu-oprørere, banditter og den congolesiske regeringshær. Der kæmpes forbitret i de smukke områder i det nordlige og sydlige Kivu, og det er fremdeles enheder fra nabolandet, dvs. fra Rwandas De-

mokratiske Befrielsesstyrker (FDLR), som regeringen med logistisk støtte fra

ONUC er op imod. Ind imellem drøner rebeller fra den berygtede "Herrens Modstandshær" (*Lord Resistance Army - LRA*) i Uganda ind over grænsen til Congo og nedslagter større grupper mennesker - i januar således omkring 100.

UNHCR skønner at der er 2,1 mio. hjemstavnsfordrevne i Øst-Congo, fortvivlede mennesker, der er udsat for plyndringer, nedbrænding af hytter, overgreb af enhver slags, inklusive voldtægt. Det er uundgåeligt, at ONUC i en række situationer identificeres med den ene part i den tilsyneladende endemiske borgerkrigssituation, som gøres ekstra indviklet ved at være en følge af nabolandet Rwandas langvarige opgør mellem de to folkegrupper, hutuerne og tutsierne, dér. Omkring en femtedel af hele Kivu-området 5,5 mio. indbyggere skønnes at være drevet på flugt.

Gode råd fra juristerne, men de er svære at følge

Just af denne grund advarede eksperter i FN's juridiske tjeneste for tre kvart år siden ONUC's stab om det farlige i at deltage i fælles operationer med den congolesiske hær. Efter at denne styrke

for få måneder siden forsynede Congos hær med ammunition, blev denne benyttet under kampe, hvor 1400 civile blev dræbt. Organisationen *Human Rights Watch* har afdækket dette. De mange brådne kar i den congolesiske hær, seksuelle overgreb på kvinder, korruption mv., eksemplificeres aktuelt ved at en officer derfra er blevet sat under tiltale ved Den Internationale Straffedomstol i Haag.

ONUC kommer let i en prekær situation, eftersom dens to hovedopgaver: At beskytte civilbefolkningen og hjælpe regeringsstyrkerne med at nedkæmpe oprørerne kolliderer. I november 2009 afbrød ONUC dog samarbejdet med regeringshæren, fordi den oprørtes over den hensynsløse nedskydning af civile.

"Hvis den vold, væbnede styrker udfolder, er grov eller rammer rigtig mange mennesker", påpegede FN's juridiske eksperter, "bør FN-styrken trække sig ud af operationen og i værste fald beskytte civile med væbnet magt mod den congolesiske hær". Der til er kun at sige: Lettere sagt end gjort.

Oprørerne er blevet spredt, men sikkerheden er stadig i bund

Det er indtil nu lykkedes at sprede en del oprørere og få dem fjernet fra deres baser - indsatsen ville således være spildt, hvis ONUC trak sig tilbage og dermed tillod oprørerne at returnere til baserne og få mulighed for fortsat at

terrorisere landsbyer. Er sikkerhedsbehovet enormt, så viser erfaringen fra en række andre FN-fredsstyrker, at jo længere FN bliver et sted i verden, jo mindre tror befolkningen på deres egne myndigheders evne til at få styr på udviklingen.

Den congolesiske regering i det fjerne Kinshasa på Afrikas vestkyst er svag og snyder jævnlig soldaterne for deres sold, hvad der naturligt sænker moralen. Det er derfor ikke kun "banditterne", der repræsenterer vildskaben og ondskaben. Hutuerne fra Rwanda søgte i stort tal til Congo efter at landflygtige Rwanda-tutsier overtog magten oven på det folkedrab, hutuerne 1994 havde foranstaltet på tutsierne. Det er således lang "tradition" for at det rwandesiske ragnarok med al dets bestialitet skyller ind over den store nabostat.

En del oprørere er blevet "demobiliseret" og siden hen indrulleret i den congolesiske hær. Det må ikke glemmes, at der er tale om en kamp for tilværelsen. Alt for ofte er tusinder af mennesker afhængige af WFP's, Verdensfødevarerprogrammets, maduddelinger eller UNICEF's, Børnehjælpefondens, vaccinationskampagner, vandforsyning eller undervisningsprogrammer.

Både Congos politi og militær burde dertil være langt bedre uddannet og lønnet. Men det er en gammel historie, som gælder alt for mange udviklingslande. Hvordan man får taget hul på bylden er det store spørgsmål!

RAPPORTER, UDREDNINGER, EVALUERINGER ved Henrik Døcker

Meget om FN – og lidt om reformer

Partiet Det Radikale Venstre og Hermod Lannungs Fond står bag udgivelsen af en række små årlige debatbøger under fællestitlen "En verden i forandring" og her foreligger så 12. bidrag under titlen "FN og FN-reformer" – et tema, der bestandig optog FN-entusiasten Lannung (1895-1996). Pjecen fylder 109 sider, men alle artikler foreligger både på engelsk og dansk, så reelt er der altså tale om en publikation på godt 50 sider. Dens bidragydere er mildest talt forskelligartede – fra garvede FN-diplomater til gymnasieelever – men hovedindtrykket er: Basal information om ganske velkendte internationale forhold og FN's rolle deri – tilsat ganske små stænk af analyse.

Den nuværende danske FN-ambassadør *Carsten Staur* konstaterer, at FN's fredsbevarende indsatser – p.t. 15 operationer med i alt 110.000 udsendinge (deraf 90.000 i uniform), grundlæggende har været en stor succes, idet han dog erkender, at en række operationer har været "mindre effektive", såsom dem i Darfur, Tchad og Congo. Nye FN-begreber såsom (undsatte landes) *nationale ejerskab* og (alverdens landes) *ansvar for at beskytte* hører efter min mening til tidstypiske udtryk, internationale organisationer (som fx

FN) får holdt over dåben, uden verden af den grund ændrer sig.

Det er det med, at en fejlslagen stat selv skal være med, ja være overdraget noget ansvar i en fredsopbygning, som finansieres og i udgangspunktet styres udefra. Men en idealistisk illusion i mange lande, som ikke har uddannede folk. I bedste fald noget meget langsigtet. Ja, og så skal hver enkelt stat love ikke at begå folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden eller krigsforbrydelser. Sudan "modsætter sig helhjerteret", heddet det – tja, når man selv begår forbrydelser mod menneskeheden (nogle mener folkedrab) i Darfur, så kan man vel ikke også føle sig forpligtet til at beskytte nogen mod det? Andre landes *intervention* i et land for "at beskytte" er fremdeles uafklaret (nævnes ikke her) – det ville da være en fuld realisering af ideen (som i Kosovo i 1999 fx).

Tidl. FN-ambassadør *Bent Haakonsen* giver på godt 24 sider FN's historie 1945-2009, mest facts, men til sidst ganske lidt om hvilke reformer, der måtte være behov for, såsom at G 20-landekredsen bør bringes "ind i en FN-ramme". Tja, hvad hvis de nu ikke vil? Han slår et slag for at Sikkerhedsrådet styrer de afgørende spørgsmål om krig og fred. Jovist, men ind i mellem er Rådet jo handlingslammet! Så kan EU,

NATO eller andre vel bruges? (Jf. Kosovo-interventionen ovenfor).

Gymnasieeleven *Christian Bach Harboe* synes, at vetoretten hos de permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet skal "udfases", den er en anakronisme som afspejler en forældet magtbalance. Fremdeles skal Rådet forøges med yderligere fem permanente medlemmer (Tyskland, Brasilien, Indien, Japan og et afrikansk land). Besværligt dog med vekslende lande, finder jeg! – Redaktionen burde have opdateret hans indlæg, som taler om FN's Menneskerettighedskommission – men den blev i 2006 afløst af FN' Menneskerettighedsråd.

Interview-råstof fra Balkan-konflikterne omkring 1990

Professor, dr.phil. *Frederik Stjernfelt* har i en 60 sideres pjece fra DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier) samlet en række interessante interviews med bosniske aktører, mest ledende officerer, serbere såvel som bosniakker (muslimer), under titlen "Storserbisk og islamisk infiltration i Bosnien omkring 1990". Forfatteren har litteratur som gebet, er tilknyttet Aarhus Universitet, men har i en årrække tillige beskæftiget sig indgående med vor tids Balkankrige og skrevet flere bøger herom (bl.a. sammen med Jens Martin Eriksen: *Krigens scenografi*, anmeldt i *FN-forbundets Nyhedsbrev*).

Hvordan kunne det gå så galt? Hvorfor så blodigt, hvorfor så meget had? Hvor

meget af det var planlagt, iscenesat? Hvilke intriger lå bag? Det er nogle af de brændende spørgsmål ikke mindst efter blodbadet i Bosnien-Hercegovina. Den ihærdige Stjernfelt har så foretaget endnu en række længere interviews i Beograd og Sarajevo i januar 2009 og talte på et seminar hos DIIS i København herom i januar 2010. Hans imponerende materialesamling giver mange indgange til det helvede, der oprullede sig fra 1992 og frem efter i Bosnien. Svagheden ved det er, at interviewene ikke rigtig samles i en syntese.

Men vi har i hvert fald her diverse militærpersoners, efterretningsfolks og politikeres opfattelse af nogle indviklede forløb. Over for de muslimske bosnieres oprindelige forestilling om at Bosnien skulle være en slags muslimsk (læs bosniakisk) bastion, herunder at muslimer i den gamle jugoslaviske forbundshær skulle forlade denne, kom just denne hær til nærmest at blive rent serbisk.

Eftersom Bosnien ikke har én befolkningsgruppe med et overvældende flertal, har denne stat meget mere karakter af "kludetæppe" end de andre delstater i det gamle Jugoslavien.

Egentlig ønskede ingen af dem oprindeligt en samlet stat, men snarere en slags småstater, idet dog serberne pønsede på en tilslutning til Serbien. De forskellige magtherrer inden for militæret, efterretningstjenesten og det politiske liv havde i vidt omfang hver deres "dagsordener". Forfatteren har hvirvlet

en masse enkeltheder op fra sine i alt syv interviews. Alle på Balkan var ofre for konspirationsteorier, hedder det et sted.

Samtidig kan det konstateres, at genoplivningen af religionen var det allerfarligste der skete: Før krigen var 90 pct. ateister, nu sværger alle til Gud: Muslimer, ortodokse og katolikker. Som om det ikke var nok havde militæret sine egne aspirationer, mens endelig gangstere enten løste beskidte opgaver for politikerne (en hel række snigmord på ledende politikere), hvis de ikke tjente på krigen. Forhåbentlig får Stjernfelt lejlighed til at sammenfatte disse detaljerige samtaler i endnu et bogværk.

Hvad laver DIIS?

Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) er en akademisk institution med en aktivitetsradius så stor, at selv folk med stor interesse for nutidshistorien, forslugne boglæsere, aktive debattører, har svært ved at overskue det! Dansk Udenrigspolitisk Institut hed det tidligere, i dag omfatter det også ulandsstudier, holocaustforskning, sikkerhedspolitik m.v. Nogle af instituttets såkaldte *briefs* vil lejlighedsvis blive omtalt i *FN-forbundets Nyhedsbrev*. Et blik i årsberetningen for 2008 giver indsigte i hvor stor spredningen i forskningsområder er (2009-beretningen foreligger endnu ikke).

Også Årtusindudviklingsmålene 2015 (MDG) indgår heri. Om dette – såvel som et væld af andre emner – holder

instituttet jævnlig seminarer for enden af Strandgade, hvor det har til huse. Eftersom mange udlændinge nu også studerer her, foregår det ikke sjældent på engelsk. Det er der mange, som ikke skænker en tanke, selv om det er lidt sært, hvis en fuld sal måske kun har to-tre udlændinge, og danskere således må tale dansk indbyrdes.

Blandt andre emner kan nævnes EU-forbeholdet, de fejlslagne stater, udklækning af terrorister i Europa, piratbekæmpelse i Adenbugten, forskellen mellem islamister og salafister, Kinas voksende økonomiske og politiske engagement i Afrika, hvordan holocaust formidles i historieundervisningen, hvordan intolerance bekæmpes...

DIIS, hvis direktør i øvrigt hedder Nanna Hvidt, råder både over forskere og analytikere samt udredere. DIIS, der arbejder sammen med Institut for Menneskerettigheder (IMR), er således en vældig tænketank, som ind imellem også udarbejder større redegørelser for den danske regering.

DIIS og IMR råder over et stort forskningsbibliotek (forkortet DCISM), som byder på et sandt overflødhedshorn af litteratur vedrørende internationale (samfunds)forhold, udviklingsstudier og beskyttelsen af menneskerettighederne. Det har over 3000 tidsskrifter og databaser og 110.000 bøger. Det er åbent for offentligheden (se www.dcismbib.dk).

INTERNATIONALT OVERBLIK

ved Henrik Døcker

FN's budget for de næste to år på 5,16 mia. \$

FN's Generalforsamling har vedtaget verdensorganisationens budget for de næste to år - det er på 5,16 mia.\$ (27 mia. kr.), en stigning på 17 pct. Blandt de større poster på budgettet er driften af den blandede styrke UNAMID for Darfur (Sudan) (FN og Den Afrikanske Union), ONUC (Congo-styrken) og UNAMI (Irak-missionen). I den interne administration har Generalforsamlingen vedtaget at forlade det hidtidige system for indgåelse af kontrakter, eftersom det manglede transparens og var indviklet at håndtere. Det nye system vil indebære midlertidige, tidsbegrænsede ansættelser.

Israels fortsatte blokade af Gaza en trussel mod 1 mio. menneskers helbred

Diverse FN-organer og private hjælpeorganisationer har gentaget deres opfordringer til Israel om øjeblikkelig at genåbne grænsen til Gaza, hvor sundhedssystemet er truet af sammenbrud til ubodelig skade for områdets 1,4 mio. indbyggere. Hospitaler og klinikker, der blev ødelagt under kampene i Gaza for et år siden, er endnu ikke blevet genopbyggede, fordi det ikke er tilladt at indføre byggematerialer.¹⁵ ud af 27 hospitaler og 43 af 110 sundhedscentre blev ødelagt under den tre uger lange

krig. En lang række behandlinger af syge kan ikke gennemføres, hvortil kommer, at Israel forsinker udstedelser af rejsetilladelser til palæstinenserne. Italieneren Filippo Grandi har i øvrigt overtaget posten som generalkommisær for UNRWA, FN's Hjelpeorganisation for Palæstina-flygtningene, efter amerikaneren Karen Abu Zayd.

Israel forsikrer, at det vil kompensere FN for tab i Gaza

Israel har i princippet accepteret at holde FN skadesløs for de skader, det blev påført under Gaza-krigen december 2008 - januar 2009. En FN-talsmand har opgjort dem til 10,5 mio. \$ (54,2 mio. kr.). Israelske granater ramte således et varehus og et træningscenter under UNRWA (FN's hjælpeorganisation for Palæstina-flygtningene) foruden en række skoler, som drives af denne organisation. I alt 1400 palæstinensere og 13 israelere mistede livet under den kortvarige krig.

FN afsætter 100 mio. \$ til humanitær bistand i 14 konfliktramte lande

Millioner af mennesker i 14 lande, ramt af underernæring, sult og sygdomme, vil få glæde af de 100 mio. \$ (526 mio. kr.), FN har afsat til at hjælpe dem. Flest penge går til Etiopien: 17 mio. \$ (ca. 90 mio. kr.), derefter kommer Congo, Af-

ghanistan, Kenya, Nordkorea, Yemen, Tchad, Niger, Colombia, Eritrea, Filipinerne og Haiti. Sidstnævnte land vil ifølge FN's Koordinationskontor for Humanitære Anliggender (OCHA) blive revalueret i lys af det altødelæggende jordskælv. Pengene fordeles gennem Den Centrale Nødhjælpfond (CERF), der blev oprettet i 2006.

Tvivlsom retspleje i Dubai - voldelig sheik gik fri, voldtagen turist måtte i fængsel

Retsplejen i De Forenede Arabiske Emirater har frembudt et par eksempler på påfaldende forskelsbehandling: Mens en sheik, der havde øvet vold mod en mandlig afghansk forretningsforbindelse, blev frifundet ved retten, så måtte en kvindelig turist, der blev voldtaget på et badeværelse, gå i fængsel, sigtet for at have haft sex med sin forlovede på et hotelværelse. Afstraffelsen af afghaneren, en kornhandler, blev oven i købet filmet. Sheiken, Issa bin Zayed al-Nahyan fra Abu Dhabi, er halvbroder til De Forenede Arabiske Emiraters præsident, sheik Khalifa bin Zayed al-Nahyan. Angiveligt handlede sheik Issa i narkotikapåvirket tilstand, iværksat af to libanesisk-amerikanske brødre. Mens Issa slap reddet af en konspiratorisk historie, står den 23-årige britiske kvinde til seks år fængsel, fordi hun under forhør vedgik at hun havde drukket alkohol. Det har siden vist, at kvinder i emiraterne næsten aldrig melder voldtægter af angst for at det skal kaste skam over deres familier.

Mørkt billede af situationen for verdens oprindelige folk

Mange af de 370 millioner mennesker, der hører til verdens oprindelige folk, lever under elendige forhold. De er fattige, syge eller bliver misbrugt, fremgår det af det første samlede studie af denne gruppe mennesker, foretaget af FN. Nogle eksempler: I USA er det 600 gange mere sandsynligt, at en indianer får tuberkulose end enhver af den øvrige befolkning, i Australien dør én af urindvånerne 20 år tidligere end alle andre, i Guatemala dør indianerne 13 år tidligere, i New Zealand dør maorierne 11 år tidligere. Sagt på en anden måde: Selv om disse oprindelige befolkninger kun udgør 5 pct. af verdens samlede befolkning, så udgør de omkring en tredjedel af verdens allerfattigste. Rapporten er udsendt fra FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender, som i øvrigt også påpeger, at en stor del af verdens mellem 6000 og 7000 sprog tales af indfødte folk.

Ny FN-fond bevilger over 9 mio. \$ til styrkelse af kvinders stilling

En ny fond, der bestyres af FN's Udviklingsfond for Kvinder (UNIFEM) vil yde over 9 mio. \$ (47,3 mio. kr.) som støtte til initiativer for styrkelse af kvinders stilling i 26 forskellige lande. Der sigtes til en forbedring af deres politiske og økonomiske position. Blandt de mange lande er Bosnien-Hercegovina, Cameroun, Den Dominikanske Republik, Egypten, Filippinerne, Marokko og Uganda.

Tjekkiet trodser Menneskeretsdomstol ved fortsat at diskriminere romaer

Tjekkiet udøver fortsat diskrimination over for landets romaer (sigøjnere) i strid med en tidligere afgørelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg, hedder det i en rapport fra Amnesty International. Tusinder af fuldstændig raske roma-børn undervises nemlig i skoler for mentalt handicappede. Dommen fra 2007, var rejst af 18 tjekkiske borgere af roma-æt, og er nu fulgt op af en ny tjekkisk sag, også rejst af 18 klagere, og som ligeledes vil blive afgjort af Menneskerettighedsdomstolens storkammer. Tjekkiet har ganske vist foretaget ændringer i sin lovgivning og praksis, men ikke nok. Slovakiet er også blevet dømt for menneskeretsbrud i roma-sager af domstolen i Strasbourg.

Titusinder af flygtninge får nytte af nyt FN-støttet projekt for mikrolån

Titusinder af nationale og internationale flygtninge over hele verden vil få gavn af mikrolån til at etablere egne forretninger takket være en aftale mellem FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) og den organisation for mikrofinansiering, som den bangladeshiske Nobel-fredsprismodtager Muhammad Yunus har grundlagt. Ordningen vil foreløbig blive tilvejebragt i 14 lande. Det sker gennem Grameen Bank, hvis forløber Yunus fik i gang i Bangladesh-landsbyen Jobra i

1976. Rigtig mange småkårsfolk er blevet hjulpet ud af fattigdommen gennem disse lån.

FN og Congo opretter stabiliseringsfond for det krigsødelagte land

FN og Den Demokratiske Republik Congo (Congo-Kinshasa) har oprettet en fond, der skal muliggøre den congolesiske regerings stabiliserings- og genopbygningsfond (forkortet STAREC), som skal forsøge at bringe livet i de sønderskudte dele af det østlige Congo tilbage til normale tilstande. FN's Fredsopbygningsfond har foreløbig indskudt 20 mio. \$ (105 mio. kr.), Belgien og Holland beløb på tilsammen omkring 50 mio. kr. Blandt de formål den nye fond vil støtte er rehabilitering af tidligere oprørere, uddannelse af hjemsendte soldater, beboelse til disse, udsendelse af politifolk til strategiske zoner, støtte til sårede og oprettelse af en forretningssektor i mineområder.

WHO indgår aftale om H1N1-vaccine med stort medicinalfirma

Det store medicinalfirma GlaxoSmithKline (GSK) har lovet at yde 50 mio. doser H1N1-vaccine til Verdenssundhedsorganisationen (WHO). "Donationen skal gå til de fattigste i denne verden og WHO vil sørge for at medicinen bliver distribueret til dem, der mest har brug for den", forsikrer WHO's generaldirektør, dr. Margaret Chan. WHO har 95 lande på sin liste over dem, der virkelig trænger til medicinen. Den vil strække til 10 pct. af befolkningen dér.

FN-program for bespisning af over 170.000 fattige skolebørn i Irak

Verdensføde vareprogrammet (WFP) har iværksat et program for skolemad til 172.000 udsatte børn i Irak. I løbet af i år skal det udvides til at omfatte én mio. børn i 14 provinser, hvor antallet af skolesøgende i øvrigt er helt nede på 56 pct. Kun 66 pct. af alle børn i Irak fuldender forskolen, og ni ud af ti børn på 15 år går ikke regelmæssigt i skole. Uddeling af mad på skolen har igenem WFP's 45 års erfaringer vist at øge frekvensen af skolesøgende betydeligt.

Antallet af ofre for landmine-sprængninger faldende

Selv om færre bliver dræbt eller såret af eksploderende landminer, kan der stadig gøres meget mere for at begrænse produktion og udlægning af diverse former for eksplosiver og miner. FN's generalsekretær Ban Ki-moon opfordrer alle FN's medlemsstater til at ratificere konventionen mod klyngebomber -. Hidtil har 24 stater gjort det, mens 103 har taget første skridt at tiltræde konventionen. 5000 mennesker mistede sidste år livet ved landmine-eksplosioner, men i løbet af de sidste to år er 41 millioner landminer blevet destrueret. Antallet af landminedræbte i Afghanistan faldt fra 100 om måneden i 2005 til 60 i 2009.

1,5 milliarder mennesker i verden har ikke elektrisk lys

Omkring 1,5 milliarder mennesker i de sydlige del af Asien og Afrika har ikke elektrisk lys, fremgår det af en rapport fra UNEP, FN's miljøprogram. Det før-

ste af de otte konkrete mål, der er opsat i Årtusind-udviklingsmålene frem til 2015 drejer sig om adgangen til elektricitet. Et foruroligende stort antal dødsfald i udviklingslandene skyldes på den ene eller anden måde den måde mange landes befolkninger varmer mad på, herunder brugen af kul.

Gigantisk vaccinationskampagne mod gul feber når 12 mio. i Vestafrika

Den største vaccinationskampagne mod en farlig og smitsom sygdom blev i november 2009 sat i gang mod gul feber i Benin, Liberia og Sierra Leone i Vestafrika. En donation på 103 mio. \$ (535 mio. kr.) fra den såkaldte GAVI-alliance, dvs. WHO (Verdenssundhedsorganisationen), UNICEF (Børnehjælpefonden), Verdensbanken samt Bill & Melinda Gates-Fonden, har siden 2007 finansieret massevaccinationsprogrammer for sammenlagt 29 mio. mennesker i Burkina Faso, Cameroun, Mali, Senegal, Sierra Leone og Togo.

Sikkerhedsrådet har forlænget fredsstyrken i Bosnien-Hercegovina

Den Europæiske Unions stabiliseringsstyrke i Bosnien-Hercegovina (EUFOR) er af FN 's Sikkerhedsråd blevet forlænget med et år frem til december 2010. Politiske stridigheder hindrer fremdeles 117.000 menneskers tilbagevenden til deres hjemstavn i landet. Omkring 7500 mennesker er fortsat indlogeret under forfærdende forhold som følge af den krig i landet, der blev afsluttet med Dayton-fredsftalen i 1995.

Omkring 2 mio. mennesker, der måtte flygte i sin tid, er vendt tilbage, men problemerne er store - både med at finde et ordentligt sted at bo og finde beskæftigelse. Hadet og mistroen mellem de tre folkegrupper bosniakkerne, serberne og kroaterne er ikke forsvundet.

Libyen og FAO i nært samarbejde om landbrugsudvikling

Libyen og FAO (FN's særorganisation for levnedsmidler og landbrug) har indgået en femårs aftale om snævert samarbejde for at styrke fødevarerikkerheden og udviklingen af bæredygtigt landbrug på 71 mio. \$ (364 mio. kr.). FAO skaffer teknisk assistance til 18 projekter bl.a. gennem distribution af pesticider og etablering af naturbeskyttelse. Fremme af husdyravl, forebyggelse af kvægsygdomme, herunder af overførsel af disse over grænserne, veterinærkontrol, organisering af vandforsyningen og overblik over fiskebanerne samt forebyggelse af vandforurening er blandt andre tilgodesete formål.

Banditvæsen truer tusinder af flygtninge i Tchad

Overfald fra banditter og kidnapninger frembyder stadig større problemer for hjælpearbejdere i det østlige Tchad, hvor omkring 100.000 mennesker lever under kummerlige forhold. I alt befinder der sig dér op mod 260.000 flygtninge fra Darfur i Sudan, 170.000 internt fordrevne fra Tchad selv, mens 150.000 stammer fra området, men i øvrigt har brug for al mulig form for beskyttelse. FN's mission i Tchad og Den Centralafrikanske Republik (MINUR-

CA) har øget sin patruljering og eskorterer humanitære organisationer, ligesom Tchads regering også har truffet visse sikkerhedsforanstaltninger.

Nordkoreansk pengeombytning et chok for befolkningen

Som om der ikke var nok for Nordkoreas hårdt plagede befolkning at brydes med, så gennemførte landets regering i december en revaluering af valutaen, won'en, således at 100 gamle won blot fik en værdi af 10 nye won. I en kort vekslingsperiode kunne man kun veksle beløb op til 150.000 won (ca.3500 kr.). Indgrebet sigtede på at bekæmpe svage tendenser til 'kapitalisme' blandt den beskedne skare af nordkoreanere, som driver handel med udlandet. Iagttagere påpeger imidlertid, at disse sørger for at opbevare deres opsparing i kinesiske yuan og amerikanske dollars. I virkeligheden kom det til at ramme en mængde almindelige mennesker, som blot fik endnu en grund til modvilje mod det repressive styre. F.eks. steg prisen på ris 15 gange.

Kun 5,4 pct. af verdens befolkning nyder godt af lovgivning til begrænsning af rygning

154 mio. mennesker, herunder danskerne, levede i 2008 i stater, der har indført lovgivning til begrænsning af tobaksrygning, f.eks. på arbejdspladser, i restauranter eller offentlige bygninger. Men, som WHO - Verdenssundhedsorganisationen - påpeger er kun 5,4 pct. af verdens befolkning så heldige. Det var dog en fremgang fra 3,1 pct. i 2007. Det skyldtes, at syv lande - Colombia, Dji-

bouti, Guatemala, Mauritius, Panama, Tyrkiet og Panama - vedtog sådanne love. Nu har 17 af verdens stater dem. WHO har stået fadder til en ramme-konvention om kontrol med tobaksforbruget.

Halvdelen af verdens flygtninge bor nu i byer

Halvdelen af verdens 10,5 mio. flygtninge under UNHCR's (Flygtningehøjkommissariats) mandat bor nu i byer. Antallet af byboer i det hele taget er steget fire gange i løbet af de seneste 60 år. I 1950 var der 730 millioner, i dag er der 3,3 milliarder. Hvis man medregner internt fordrevne (også kaldet nationale flygtninge) og hjemvendte flygtninge drejer det sig måske om over 10 millioner af disse mennesker i byer verden over.

Danmark blandt de første lande, der har ratificeret konvention om klyngebomber

Danmark ratificerede i december 2009 konventionen mod klyngebomber, der da havde opnået 27 ratifikationer. dvs. at der kun mangler tre til dens ikrafttræden. Selv om over halvdelen af verdens lande har underskrevet konventionen, produceres klyngebomber stadig i en række lande. Bomberne består af en beholder, som åbner sig i luften og spreder op til flere hundrede mindre bomber eller sprængladninger over et stort område. For hver 100 ofre for klyngebomber er de 98 civile. Danmark besidder to typer klyngebomber, som nu skal destrueres inden for de næste otte år. Danmark har dog aldrig an-

vendt nogen af dem. I princippet skal klyngebomber eksplodere, når de rammer jorden, men det sker ikke altid, og mange mennesker kommer derfor til skade eller dræbes af dem mange år efter den krig, de blev kastet i.

FN har vedtaget skrappe sanktioner mod Eritrea

FN's Sikkerhedsråd har i en resolution vedtaget våbenembargo og andre skrappe sanktioner mod Eritrea, fordi det har forsynet modstandere af regeringen i Somalia med våben og har afvist at afslutte en grænsestrid med Djibouti. Resolutionen forbyder import i og eksport fra Eritrea og opfordrer FN's medlemsstater til at inspicere al mistænkelig luft- og søgods mellem Eritrea og Somalia, ligesom Eritreas politiske og militære ledere vil blive hindret i rejsevirkomhed.

Kritik af UNESCO for at have støttet en pris, skabt af diktator

Menneskerettighedsorganisationen Global Watch har kritiseret UNESCO, FN's særorganisation for undervisning, videnskab og kultur, for at have samarbejdet med Ækvatorial-Guineas præsident om uddelingen af en pris, der er opkaldt efter ham: Teodoro Obiang Nguema. Den skal - for første gang - uddeles som anerkendelse for videnskabelig forskning, som har ført til "fremme af den menneskelige livskvalitet". UNESCO har dog meddelt, at det nærmere vil undersøge karakteren af en lang række priser, det er med til at uddele.

3 millioner colombianere er nu drevet på flugt i deres eget land

Guerillabevægelser har i årtier spredt skræk og rædsel blandt Colombias befolkning, og nu er 3 mio. colombianere af den grund flygtninge i landet selv, såkaldte hjemstavnsfordrevne. De må ofte søge tilflugt i uvejsomme områder. Senest har nogle familier slået sig ned i distriktet Victoria ud til Det Caribiske Hav, hvor der ikke er elektricitet eller andre faciliteter. I samarbejde med UNHCR, FN's Flygtningehøjkommissariat, har de imidlertid fået forbedret deres forhold, således at de både får vand og el.

Udbredt brug af hemmelig tilbageholdelse af formodede terrorister verden over

I terrorbekæmpelsens "hellige" navn benyttes tilbageholdelse af mange mennesker verden, fremgår det af en 222 sideres rapport, der til marts vil blive forelagt FN's Menneskerettighedsråd. Der foreligger informationer om dette fra 44 lande, som er suppleret med interviews med 30 personer, der har været indespærret på hemmelige institutioner, eller disses slægtninge. USA har særlig været i søgelyset, idet en del beretninger peger på dette land som ansvarlig for internering ikke mindst af muslimer før de blev bragt til USA. At sådan behandling af folk, der er mistænkt for terrorisme, strider med folkeretten synes til eksempel ikke at have gjort stort indtryk i USA. Eksperterne bag denne rapport peger på, at næsten ingen af fangerne, herunder løs-

ladte fra Guantánamo, har modtaget nogen som helst form for godtgørelse.

Fem personer med relationer til Taliban og Al Qaida fjernet fra FN's terrorliste

Et udvalg under FN's Sikkerhedsråd har fjernet fem mænd fra FN's terrorliste (officielt FN's sanktionsliste). Det drejer sig om en tidligere afghansk udenrigsminister, nogle viceministre og embedsmænd. De fem mænd vil fra nu af ikke mere få indefrosset deres konti. I december anbefalede Menneskerettighedsrådet, at der udnævntes en 'ombudsperson', som skulle beskæftige sig med personer, der bliver taget af terrorlisten.

FN's og EU's tiltag mod pirateri ud for Somalia effektivt

Selv om antallet af pirathandlinger er steget eksponentielt i de sidste fem år, så siger de seneste meldinger dog, at piraterne tager færre skibe nu om dage. Skibe med velorganiseret arbejde ombord er som regel dem, piraterne går uden om. Det hjælper også mod piraterne at der er opstillet pigtrådshegn, at adgangsvejene til skibet er gjort vanskelige, og at det er planlagt, hvordan besætningen hurtigt bringer sig i sikkerhed i tilfælde af forsøg på kapring. Sidste år blev 47 skibe opbragt af pirater, det var mindre end året før. Piraterne kommer altid fra Somalia, hvis svage styre på intet tidspunkt har magtet nogen som helst indsats mod piratuvæsenet. En aftale i februar mellem EU's søstridskræfter, NATO og Kina om eskortering af skibe har forstærket indsatsen.

De årlige tab ved udbetaling af løsepenge skønnes at andrage mellem 13 og 16 milliarder \$ (64-86 mia. kr.).

Gigantisk donation fra Gates Foundation til køb af vacciner

Bill & Melinda Gates Foundation har ydet en donation på ikke mindre end 10 milliarder \$ (54,3 mia.kr.) til forskning i, udvikling og leverance af livsvigtige vacciner i løbet af de næste ti år, en fordobling i forhold til fondens hidtidige ydelser. "Et helt enestående udtryk for gavmildhed, som må følges op af enestående handlinger", sagde WHO's, Verdenssundhedsorganisationens generaldirektør Margaret Chan hertil. Både regeringer og den private sektor forøger bestræbelserne på at skaffe vacciner, som kan redde livet for børn – dem, der har mest brug for det, tilføjede hun. Siden oprettelsen af Den Globale Alliance for Vacciner og Immunisering (GAVI) i 2000 har 257 millioner børn nydt godt af nye eller ikke særlig anvendte vacciner. 2,4 mio. børn dør hvert år af sygdomme, som kunne være forbygget med vacciner. Op mod 90 pct. af verdens børn skal herved kunne vaccineres mod mæslinger, kighoste, og polio.

250.000 mennesker drevet på flugt af kampe i Yemen

Yemens regering vil vide, at der er indgået en våbenstilstand med oprørsstyrker i landets nordlige del. Betingelse herfor skulle være, at plyndret ejendom leveres tilbage, at angreb på nabolandet Saudi-Arabien ophører, at tilfangetagne militær- og civilpersoner udveksles, og

at der ryddes for miner. Der har dog været en del skudvekslinger siden våbenhvilens proklamation 11. februar. Omkring 250.000 mennesker er drevet på flugt, siden kampene mellem rebel-ske bjergfolk og regeringsstyrker brød ud i 2004. FN's Flygtningehøjkommissariat bistår sammen med regeringen de tusinder af nødstedte, der har efterladt alt jordisk gods bag sig, herunder deres kvæg, som de ernærede sig ved. Det er først og fremmest bjergfolket houthierne, der kræver mere selvstyre. Der er imidlertid også et religiøst element i striden, fordi houthierne er shiitter, mens flertallet af Yemens befolkning er sunnier. De fordrevne får bl.a. telte, madrasser, køkkenudstyr og hygiejneartikler. Nu, hvis freden holder, skal der så skabes grundlag for at de kan vende tilbage til deres landbrug.

FN oplivet over at se Østtimors politistyrke overtage ansvaret for lov og orden

Generalsekretærens særlige repræsentant for Østtimor, bangladesheren Ameerah Haq, udtrykte under et besøg i landet sin tilfredshed med den grad af organisation og professionalisme, det timoresiske politi er nået til under den gradvise overtagelse af arbejdet fra FN's særlige mission (UNMIT) og FN-politiet UNIPOL. Efter et oprør med kampe med snesevis af dræbte og en påfølgende strøm af flygtninge på 155.000 mennesker i 2006 overtog FN ansvaret for lov og orden. UNMIT har i dag 1550 politifolk og 30 militære forbindelsesofficerer i Østtimor.

Kampe og uroligheder i Somalia drev alene i januar 80.000 civile på flugt

Over 80.000 mennesker blev i januar drevet fra hus og hjem, mens 260 blev dræbt under fortsatte kampe mellem regeringsstyrker og militante gruppe i Somalia. I forvejen er 1,4 mio. internt fordrevne i landet, som har været hærget af borgerkrigslignende tilstande siden 1991. 560.000 somaliere lever i dag som flygtninge i nabolande som Kenya, Yemen og Etiopien. Tusinde sover i det fri, og faren for epidemier er overhængende. Humanitære organisationer har svært ved at arbejde på grund af tilbagevendende trusler mod sikkerheden. Alt i alt skønner FAO, FN's særorganisation for levnedsmidler og landbrug, at 3,2 mio. mennesker, eller 42 pct. af befolkningen, er i akut nød, hver sjette barn er underernæret og trænger til særlig pleje. 290.000 mennesker i den nordlige del af landet er truet på grund af manglende nedbør nu i fire år.

Fortsat alt for mange ecuadorianske børn i arbejde

Trods løfter og en vis indsats fra Ecuadors regering er stadig alt for mange børn i arbejde dér, hedder det i et budskab fra FN's særlige rapportør om nutidigt slaveri Gulnara Shahinian. Aktuelle tal foreligger ikke, men i 1999 arbejdede hver anden i aldersgruppen 10-17 år. Tal fra hhv. Verdensbanken, ILO og WHO varierer noget, men efter alt at dømme drejer det sig om omkring 400.000 børn. Over 750.000 børn i skolepligtig alder går ikke i skole.

Georgiere fordrevne i Sydossetien får Internet-forbindelse takket være FN

Den kortvarige krig mellem Georgien og Rusland trækker fortsat en negativt ladet kølvandsstribe: Tusinder af hjemstavnsfordrevne georgiere i den officielt georgiske enklave Sydossetien lever kummerligt, 30.000 således på herberger, men FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR) har nu sørget for at en del af dem på et center i Karaleti i regionen Shida Kartli i Sydossetien får Internet-adgang. Det betyder ganske enkelt ikke blot kommunikation med omverdenen, men også mulighed for indhentning af en masse information med uddannelsesformål.

For svag gennemførelse af sanktioner mod Darfur

Den amerikanske regering har vist alt andet end styrke under gennemførelsen af sanktioner mod Sudan på grund af den blodige undertrykkelse i Darfur, fremgår det af en udtalelse af schweizeren Enrico Carisch, som indtil oktober 2009 stod i spidsen for et FN-panel til undersøgelse af brud på våbenembargoer. Han ytrede sig over for det amerikanske Repræsentanthus' underudvalg for afrikanske anliggender. FN's Sikkerhedsråd har i de senere år vedtaget op mod 100 resolutioner for at styrke sanktionerne, herunder evt. at udstrække dem til hele Sudan. Store mængder af ammunition finder illegalt vej til Darfur, hævder han.